

בעניין:

1. [REDACTED] ואדי, ת"ז [REDACTED] ועוד 61 עותרים ברשימה המצ"ב

ע"י ב"כ עוה"ד נאדין אבו ערפה (מ"ר 89020) ו/או נדיה דקה
(מ"ר 66713) ו/או דניאל שנהר (מ"ר 41065) ו/או תהילה מאיר
(מ"ר 71836) ו/או מאיסא אבו סאלח - אבו עכר (מ"ר 52763)
ו/או עלמא אלימלך (מ"ר 82867)

מהמוקד להגנת הפרט מיסודה של ד"ר לוטה זלצברגר
רח' אבו עוביידה 4, ירושלים, 97200
טל: 02-6283555; פקס: 02-6276317

העותרים

- נ ג ד -

1. צבא הגנה לישראל
2. קצין משטרה צבאית ראשי
3. נציב שירות בתי הסוהר
4. המטה לביטחון לאומי
5. היועצת המשפטית לממשלה
6. הפרקליטה הצבאית הראשית
באמצעות פרקליטות המדינה
צלחא א-דין 29, ירושלים 91010

המשיבים

עתירה לצו הביאס קורפוס

מוגשת בזאת עתירה למתן צו הביאס קורפוס, המופנית אל המשיבים והמורה להם כדלקמן:

- א. להודיע למשפחות העותרים 1-62 (להלן: **העותרים**), כולם רשומים כתושבי רצועת עזה, אשר נעצרו בין אם בישראל ובין אם מתוך עזה, ומקום הימצאם אינו ידוע, על ידי מי הם מוחזקים; היכן הם מוחזקים ומכוח איזה דין; אם שוחררו או הועברו לגורם אחר – מתי, היכן ולידי מי ומה ידוע להם על מקום הימצאם היום. ככל שהעותרים מוחזקים בידי רשות ישראלית שלא כדין, **ובין היתר במקום מעצר שאינו מקום מעצר מוכרז**, יתבקש בית המשפט להורות על שחרורם לאלתר.
- ב. להכריע אחת ולתמיד מיהו הגורם האחראי על מסירת מידע אודות מקום החזקתם של העותרים ואחרים במצבם; להודיע על זהות הגורמים המחזיקים במידע אודות מקום החזקתם של העותרים ואחרים במצבם.
- ג. ככל שהעותרים מוחזקים במקום מעצר שלא שימש עד כה כמתקן מעצר מוכרז, להורות להציג את הצו המכריז עליו כמתקן כליאה.
- ד. להורות למשיבים לאפשר לעותרים להיפגש עם עורכי דין על מנת לעמוד על תנאי כליאתם וחוקיות כליאתם.

בקשה לקביעת דיון דחוף

בית המשפט הנכבד מתבקש לקבוע דיון דחוף בעתירה.

ואלו הם נימוקי העתירה

1. עניינה של העתירה בזכותו היסודית ביותר של עצור, שנעצר על ידי חיילים או כוחות ביטחון אחרים של ישראל, שדבר מעצרו ומקומו ייודעו. בזכות זו תלוי מימושו של זכויות אחרות של העצור – לייצוג משפטי, להתערבות בעניין תנאי מעצרו ואף בזכותו לחיים ולכך שחירותו לא תישלל באופן שרירותי וכד'. הזכות היא גם זכותה של משפחת העצור, לדעת מה עלה בגורל יקירה והיכן הוא מוחזק.
2. ביום 07.10.2023 פרצה מלחמה מדממת, קשה וחסרת תקדים, שנמשכת גם בימים אלו. אולם, גם ברעום התותחים, החובות המשפטיות עודן חלות. למרות אמת פשוטה זו, הדיווחים בכלי התקשורת מציירים תמונה של מעצרים המוניים של תושבים עזתיים – בין אם מישראל ובין אם מתוך עזה – כאשר על פי הדיווחים הרשמיים של דובר צה"ל לאמצעי התקשורת עולה שחלק נכבד נהם, בין 80 ל-90 אחוזים, הינם אזרחים הנחשבים על פי דיני הלחימה ל"תושבים מוגנים".
3. במשך למעלה מחודשיים הגיעו למוקד הטלפוני של המוקד להגנת הפרט (להלן: **המוקד**) מאות פניות ממשפחות של עצורים עזתיים שנעצרו הן מתוך עזה והן מישראל. רק במקרים בודדים הצליח המוקד לקבל תשובה אודות מקום החזקתו של אדם וזאת בעיקר אחרי הליכים משפטיים ובחלוף זמן רב. הרבה אחרים, וביניהם העותרים דכאן, עודם מוחזקים במעצר *incommunicado*, בניגוד מוחלט לחובות על פי משפט הבינלאומי.
4. אירועי המעצר ההמוניים שתועדו בחלקם, באמצעי תקשורת רבים, וביניהם אף ישראלים, מציגים התנהלות מצד החיילים הרחוקה מלהבטיח שמירה על שלמות גופם וכבודם של אותם האנשים. בחלק מהתיעודים נצפו אנשים בגילאים שונים מופשטים מבגדיהם, כשהם כורעים על ברכיהם ומרכינים ראש וידיהם אזוקות מאחורי הגב או שהם מצטופפים בכלי רכב פתוחים וחשופים לקור. התיעודים אף הציגו התנהגויות משפילות ומתעללות בחלק מהמקרים. בעקבות התיעודים האלה נוצר חשש כבד וממשי לחייהם ולשלמות גופם של אותם אנשים.
5. החזקה של המונים במעצר *incommunicado* מגביר משמעותית את הסיכוי שאנשים אלה ייחשפו לעינויים וליחס או ענישה אכזריים, בלתי אנושיים או משפילים אחרים, כאשר המעצר בפני עצמו עשוי להוות דוגמה ליחס כזה.
6. הידיעה על מעצרו של אדם ומקום מעצרו היא תנאי הכרחי לשמירה על זכויות היסוד שלו ובראש ובראשונה על חייו ושלמות גופו. הסודיות החוסה על המידע האמור מותיר את העצור פגיע במיוחד לעינויים ולהפרה של זכויות יסוד אחרות. אופי המעצר הזה גם חוסם את הדרך בפני דיווחים מהימנים על עינויים בזמן אמת.

7. מעדויות שנאספו בידי המוקד עולה כי בחסות הסודיות על עצם מעצרו של תושבים עזתיים ומקום החזקתם, הונהגו כלפיהם שיטות חקירה בלתי חוקיות שעלויות לעלות לכדי עינויים. אותם עצורים הוחזקו זמן ממושך בתנאים בלתי אנושיים, העולים לכדי עינויים ויחס משפיל ובלתי אנושי, הפוגע בצלם האדם ובכבודו.

8. בחסות הסודיות והיעדרה המוחלט של שקיפות ומתן מענה לפניות, אותם מקומות מעצר שבהם מוחזקים תושבי רצועת עזה, מצויים דה פקטו מחוץ לשלטון החוק, גם בעצם זה שנמנעה ביקורת על אופן הפעלתם ותנאי המעצר המזוויעים השוררים בהם.

9. אחת מהעדויות שהגיעו למוקד במסגרת טיפולו באיתור עצורים, הייתה עדותו של תושב פלסטיני שנולד ברצועת עזה ועבר לגדה המערבית לפני כ-25 שנים, אשר נעצר בישראל ביום 08.10.2023. לאחר הגשת עתירה לצו הביאס קורפוס בעניינו של העצור, הובא לידיעת המוקד, כי העצור שוחרר ביום 18.10.2023 וכי בזמן מעצרו הוחזק במתקן באזור "ענתות".

10. לאחר שחרורו, נציג מטעם המוקד שוחח עם העצור אשר מסר, כי תנאי החזקתם של תושבים פלסטינים מרצועת עזה, ביניהם פועלים שעבדו בישראל, הינם קשים ביותר. העצור תיאר שהוחזק ב"כלוב" במחנה צבאי ללא גג, תחת השמש, ללא אוכל, מים, שירותים, סיגריות, תרופות או מזרונים למשך שלושה ימים.

11. בהמשך הועבר העצור למחנה ששטחו כ-300 מ"ר, עם תא שירותים כימיים, בצפיפות רבה ביחד עם מאות פועלים אחרים. העצור ציין כי בין העצורים שהוחזקו עמו במחנה היו שני פועלים מבוגרים וחולים בתנאים אלו ובמקום זה, הדומה לדיר, ללא שום סיוע. כאשר ביקש העצור ליצור קשר עם הצלב האדום, בקשתו נענתה באלימות פיזית אכזרית וקללות גסות מצד החיילים. בשלב מסוים, הגיע לעצורים קצין והודיע להם שהם מוחזקים שם מאחר שיש חטופים ישראלים בעזה וכי כל עוד החטופים הישראלים נמצאים בעזה, אין צפי לשחרורם.

12. כעבור שלושה ימים נוספים, הובא העצור בפני קצין שב"כ. בתחילת חקירתו הבהיר העצור שאמנם הוא נולד ברצועת עזה, אבל הוא עבר לגדה המערבית לפני כ-25 שנים, ואין הוא נחשב לתושב הרצועה. החוקר, אשר בשלב זה תהה מדוע הוא נעצר, הפסיק את החקירה וניסה לברר מדוע הוא מוחזק עם תושבי עזה בעוד הוא תושב הגדה המערבית. לאחר הבירור הוחזר העצור למחנה שבו הוחזק ושוחרר רק יום למחרת.

כל העובדות הנוגעות לעצור נתמכות בתצהירו של מר מוראד מונא, המשמש רכז תלונות במוקד, ומתוקף תפקידו עמד בקשר עם העצור וקיבל את המידע ישירות ממנו.

תהצירו של מר מוראד מונא מצורף ומסומן ע/1.

13. עדות נוספת שהגיעה למוקד הינה עדותו של י.ז. שהינו תושב רצועת עזה אשר נעצר יחד עם אחיו ואביו ביום 11.11.2023. בני משפחה זו נעצרו מביתם שברצועת עזה, לאחר שהחיילים פרצו לביתם וחקרו אותם לחוד.

14. י.ז. נכלא בבית ספר של אונר"א בעוד שאביו ויתר אחיו נלקחו על ידי הצבא בכלי רכב צבאי שנסע לישראל. ביומיים הראשונים, י.ז. נותר בבית הספר ללא אוכל, מים ושירותים ולאחר מכן הוא הועלה על כלי רכב צבאי שנסע משך שעתיים לאזור זיקים. עם הגיעו לשם הוא הוכה על ידי 10 חיילים אשר לקחו אותו והחזיקו אותו בחדר משך שני לילות, בעודו אזוק, ללא אוכל או מים. שם נחקר י.ז. לראשונה.

15. אחרי כן, י.ז. נלקח באוטובוס יחד עם עצורים אחרים שנעצרו מרצועת עזה, ומשם נסעו למתקן כליאה באזור הנגב. י.ז. תיאר שלא מדובר בכלא רגיל אלא במתחם העשוי מפח איסכורית שאינו ראוי להחזקת עצורים.

16. משם נלקחו העצורים למתקן אחר שדומה בתיאורו למתקן הקודם, ושם הוחזקו משך ארבעה ימים נוספים. בסוף תקופה זו העצורים הוסעו לגבול רצועת עזה ושחררו במחסום כרם שלום.

17. התנאים הקשים בהם מוחזקים העצורים נודעו למוקד רק לאחר שחרורם של עצורים אלו. כל העובדות הנוגעות לי.ז. נתמכות בתצהירה של עו"ד נאדין אבו ערפה שקיבלה את המידע ישירות ממנו.

תהצירה של עו"ד נאדין אבו ערפה מצורף ומסומן ע/2.

18. התיאור הנ"ל מתיישב עם פרסומים מהעת האחרונה המתעדים מציאות מחרידה דומה. בפרסומים אלה אף עלה כי מספר עצורים מצאו את מותם בזמן החזקתם על ידי ישראל וכי הדבר לא דווח עד כה.

<https://www.haaretz.co.il/news/politics/2023-12-06/ty-article-magazine/.premium/0000018c-3b9b-d11b-a3bf-ffbb16d80000>

<https://www.haaretz.co.il/news/politics/2023-12-18/ty-article/.premium/0000018c-7932-d98c-abef-ffb7fed70000>

19. מעצרים אינם יכולים להיעשות במחשכים ובניגוד לדין. אנשים אלה מוחזקים במעצר ללא תיעוד וללא רישום מוסדר, בתנאים לא ידועים, כאשר אין כל אפשרות לפקח על תנאי כליאתם. אנשים אלה מוחזקים במעצר לתקופה שאינה ידועה וללא הבטחת זכויותיהם הבסיסיות ביותר, ובעיקר זכותם להליך הוגן, לפגישה עם עורכי דין ולביקורת שיפוטית (ראו בג"ץ 3239/02 **מרעב נ' מפקד כוחות הצבא** (5.2.2003) (להלן: **עניין מרעב**)). מעצרים המוניים כאלה ללא שקיפות, ללא בקרה ופיקוח ובלא מתן מענה לבני משפחה שמבקשים לדעת מה עלה בגורל יקיריהם ולשכור ב"כ עבורם הינם אסורים בתכלית האיסור. בנוסף, בשל חוסר השקיפות והאיפול המוחלט, לא ניתן לוודא שצרכיהם הבסיסיים ביותר של העצורים נענים, לרבות גישה למזון ראוי ושירותי בריאות בסיסיים.

20. גם היום, ולאחר ההליכים הקודמים שהתנהלו בעניין מסירת מידע למשפחותיהם של עצורים עזתיים, רב הנסתר על הנגלה. אולם ישנם גם דברים ברורים ובהירים כאור השמש. ברור

שהסתרת המידע על מקום החזקתם של עצורים עזתים עומד בניגוד לדין הבינלאומי ואף למשפט הישראלי. ברור שתחת מעטה החשאיות של מקום החזקתם שוררים תנאי כליאה מזוועים העולים לכדי עינויים, שאף בזמן מלחמה אינם מותרים. סודיות זו מסכלת את מימוש זכויותיהם של הכלואים ומנטרלת את מנגנוני הפיקור על תנאי הכליאה במוקומות בהם הם מוחזקים. די בכל אחד מאלו בנפרד, לא כל שכן בהצטברותם יחד, כדי להצדיק את הסעדים המבוקשים בעתירה.

עניינם של העותרים

21. העותרים 1-48 הינם תושבי רצועת עזה אשר נעצרו על ידי הכוחות הישראליים מרצועת עזה, ומקום החזקתם אינו ידוע. כאשר העותרים 16 ו-42 הינם קטינים אשר נעצרו מביתם שברצועת עזה.

22. העותרים 49-62 הינם תושבי רצועת עזה אשר נעצרו משטחי ישראל או הגדה המערבית, ומקום החזקתם אינו ידוע.

23. מטבע הדברים, המשפחות של העותרים נתונות במצוקה אדירה ברצועת עזה עקב המלחמה. יצוין כי למוקד הגיעו מאות פניות נוספות אך בשל קשיי התקשורת הניכרים והתשתיות הקורסות ברצועת עזה, המידע ביחס ליקיריהם עובר בצורה מקוטעת. העותרים דכאן הינם אלה שעלה בידי המוקד ליצור קשר עם משפחותיהם בטרם הגשת העתירה, ולקבל מהן עדכונים על אודותיהם.

24. בשלב זה העתירה מוגשת בשם, אך נעשים ניסיונות ליצור קשר ולקבל מידע עדכני אודות יתר הפונים ומכאן הצורך לקבלת הסעד המבוקש בסעיף ב' לעיל.

מיצוי הליכים

25. בעקבות פניות המשפחות המודאגות של תושבי עזה אשר נעצרו על ידי הכוחות הישראליים מתחילת המלחמה, המוקד שלח למרכז השליטה הפועל תחת המשיב 2 (להלן: **משל"ט כליאה**) בקשות לאיתורם.

26. ממשל"ט כליאה, שהינו הגורם האמון על מסירת מקום החזקתו של כל כלוא פלסטיני בתוך 24 שעות ממועד הפנייה אליו, נמסר במענה כללי כי הוא "אינו מאתר כלואים עזתים".

27. זאת, חרף העובדה שבמסגרת מספר עתירות שדנו באיתור כלואים עזתים בנסיבות דומות, משל"ט כליאה היה הגורם המוסמך למסור את הפרטים אודות מקום החזקתם. בעבר, כאשר נתבקש עדכון אודות מקום כליאתם של תושבי רצועת עזה, עלתה שאלת פרק הזמן שניתן למשל"ט כליאה כדי למסור את המידע, ובמקום 24 שעות הודיעו המשיבים כי בשל נסיבות המלחמה יידרש פרק זמן ארוך מן הרגיל, ולא ניתן להתחייב על תקופה קצרה מ-48 שעות (ראו תגובת המשיבים מיום 29.7.2014 בבג"ץ 5226/14 **אבו רידה נ' הצבא**, ותגובת המשיבים מיום 22.1.2009 בבג"ץ 289/09 **עטאר נ' הצבא**).

העתק תגובת המשיבים מיום 29.7.2014 בבג"ץ 5226/14 **אבו רידה נ' הצבא** מצורף ומסומן ע/3;

העתק תגובת המשיבים מיום 22.1.2009 בבג"ץ 289/09 עטאר נ' הצבא מצורף ומסומן ע/4.

28. עמדת המדינה בהליכים האמורים, דהיינו אבו רידה ועטאר, הייתה כי ככל שקיימת פנייה פרטנית לבירור מקום הימצאו של תושב עזה פלוני, פנייה שנעשתה על ידי משפחתו של אותו כלוא, ניתן להעבירה למש"ט כליאה, והיא תטופל במהירות הראויה.

29. זו הסיבה שהמוקד פנה אל מש"ט כליאה בבקשה לאתר כלואים עזתיים, וביניהם חלק מהעותרים. אך כאמור, מהאחרון נמסר מענה כללי וסתמי לפיו הוא "לא מאתר תושבי עזה".

30. בשונה מעמדת המדינה בעבר, במסגרת בג"ץ 7439/23 עבד אלואחד נ' הצבא, שהינו הליך שהתנהל בימיה הראשונים של המלחמה בעתירה לצו הביאס קורפוס בעניין שני עיתונאים שנעלמו עקבותיהם לאחר מעצרו על ידי הכוחות הישראליים, טענה המדינה שלא מוטלת על הצבא כל חובה למסור למוקד פרט מידע ביחס לתושבי עזה העצורים.

31. בהקשר זה יצוין כי בשל ריבוי הפניות ובשל עמדתו הנוקשה של מש"ט כליאה, פנה המוקד וביקש לקבל פרטים אודות מדיניות החזקתם של תושבי רצועת עזה למיניהם, בין אם נתפסו במסגרת הלחימה כלוחמים או כאזרחים שאינם מעורבים בה, ואף אודות פועלים עזתיים ששהו בישראל כדת וכדין עם פרוץ המלחמה, וככל הנראה הינם מוחזקים על ידי ישראל, ובהיעדר מענה לפניית המוקד הוגשה עתירה ביום 22.10.2023 במסגרת בג"ץ 7637/23 קשטה נ' צבא ההגנה לישראל (להלן: קשטה). בעקבות אותה עתירה המשיבים הודיעו, ביום 28.10.2023, כי הגורם המוסמך למסור את המידע המבוקש הינו המשיב 4 (להלן: המל"ל).

32. לאחר שנמסר שהמל"ל הינו הכתובת האמונה על מסירה המידע המבוקש, נעשתה אליו פנייה בעניין העותרים בהליך קשטה ובאותו היום התקבלה תשובה חלקית אודות מקום החזקתם.

33. במסגרת בג"ץ 7946/23 אבו עאבד נ' צבא ההגנה לישראל, שהינו הליך נוסף אשר גם הוא עסק באיתור מקום הימצאם של עצורים שהם תושבי רצועת עזה, שהוגש לאחר שמל"ל נמנע מלענות לפניות המוקד על מאות עצורים תושבי רצועת עזה נמסר המידע המבוקש לגבי העותרים דשם.

34. בהתאם לאמור, ובהיעדר כתובת אחרת, המוקד המשיך לפנות למל"ל בעניין עשרות ואף מאות תושבי רצועת עזה שנעצרו על ידי הכוחות הישראליים, וכן חלק שלא ידוע אם הם מוחזקים כעצורים, אם לאו.

35. ביום 22.11.2023 המל"ל הגיב לפניות שנשלחו אליו מטעם המוקד בעניין קטגוריות שונות של מעצר תושבי רצועת עזה, וציין כי הוא אינו הגורם המתאים לבירור נושא החזקת עזתיים וכי תיבת הדוא"ל שניתנה במסגרת תגובת המדינה בעניין קשטה נפתחה רק לצורך בירור פרטים ביחס לעותרים בהליכים שהתנהלו בפני בית המשפט העליון, וכי תיבת דוא"ל זו צפויה להיסגר. במקביל, המל"ל סיפק כתובת שניתן לפנות אליה בעניין עצורים תושבי רצועת עזה ששהו בישראל קודם לפרוץ המלחמה ועודם מוחזקים בידי רשויות המדינה וזו anatot.idf@gmail.com. נראה כי תיבת דוא"ל זו שייכת למתקן "ענתות", אך לא ניתן שום הסבר אם גורם זה גם אחראי על איתור עצורים במתקנים אחרים שמש"ט כליאה מסרב לאתר, כגון במתחם הצבאי ב"עופר" או

ב"שדה תימן", מתקן במערב הנגב שנודע מאז באמצעי התקשורת כי הוא מאוכלס בעצורים שנעצרו במהלך הלחימה ברצועת עזה.

העתק תגובת המל"ל מיום 22.11.2023 מצורף ומסומן ע/5.

36. בלית ברירה, המוקד פנה לכתובת האמורה תוך צירוף טבלאות בהן פורטו השמות המרובעים של עצורים תושבי רצועת עזה וכן מספרי תעודות הזהות שלהם. במקביל לבקשות איתור מקום הימצאם של עצורים, עורכות דין מטעם המוקד פנו לכתובת זו וכן ליועמ"ש הגדה המערבית בבקשה לתאם פגישות עם כלואים המוחזקים שם, אך גם פניות אלו לא נענו כלל. בשולי הדברים, נציין כי אף הניסיון להיפגש עם עצור תושב רצועת עזה שהתגורר בגדה המערבית והועסק בה כרופא ואשר הוחזק במתקן בענתות, על מנת לייצגו בכל הנוגע להליך גירושו לעזה, עלה בתוהו ובהעדר ייצוג משפטי האיש הורחק לעזה ללא כל הליך מקדים. זוהי דוגמא טובה לכך שאי מסירת המידע המבוקש משליכה במקרים רבים באופן אנוש על זכויותיהם של העצורים.

העתק פניות המוקד מימים 23.11.2023, 29.11.2023, 10.12.2023, 17.12.2023, מצורף ומסומן ע/6.

37. עם זאת, גורם זה נוהג לא לענות או לענות באופן חלקי ולא ענייני, תוך כתיבת המילים "לא נמצאים כאן" או "העצורים לא אצלנו במתקן" במענה לבקשה לאתר עשרות ואף מאות עצורים. כאשר מתשובות אלו ניתן ללמוד כי הכתובת שנמסרה לא היוותה מענה לבעיית איתורם של התושבים העזתיים, שכן התמקדה רק במענה של האם העצור מוחזק במתקן ענתות או שאינו מוחזק שם.

העתק המענים של הגורם האמור מימים 03.12.2023 ו-17.12.2023, מצורף ומסומן ע/7.

38. במישור העקרוני נעשו מספר פניות לגורמים שונים כגון המשיבה 5 ומשיב 6 לצורך בירור מיהו הגורם שאליו יש לפנות לצורך איתור מקום או מקומות המעצר בהם מוחזקים או נחקרים עצורים תושבי עזה.

למשל, ביום 15.10.2023 פנו הארגונים המוקד וגישה- מרכז לשמירה על הזכות לנוע אל המשיבה 5 לצורך בירור מהי מדיניות החזקת תושבים מרצועת עזה אשר נעצרו על ידי ישראל, בין אם במסגרת הלחימה ובין אם נעצרו רק בשל היותם תושבי הרצועה. ובחלוף כחודשיים, ביום 03.12.2023, נעשתה פנייה למשיבה 6 לה כתובה המשיבה 5, באותו הנושא, ואולם עד לכתובת שורות אלו שתי הפניות לא זכו למענה.

העתק פניית ארגוני זכויות האדם למשיב 5 מיום 13.10.2023, מצורף ומסומן ע/8;

העתק פניית המוקד למשיבה 6 מיום 03.12.2023, מצורף ומסומן ע/9.

39. בנוסף, המוקד פנה אל מנהל מחלקת בג"ץ בפרקליטות המדינה, עו"ד ענר הלמן, במקרים פרטניים בעניין איתור תושבים עזתיים שאינם עותרים בהליך דנן. לפניות אלו התקבל מענה אחיד לפיו

"מחלקת בג"צים אינה מטפלת כיום בפניות קדם-בג"ץ שעניינן באיתור עצורים תושבי רצועת עזה".

העתק המענה שהתקבל ביום 16.10.2023 בעניין איתור 116 תושבים עזתים, מצורף ומסומן ע/10;

העתק המענה שהתקבל ביום 12.12.2023 בעניין איתור עצור תושב הגדה המערבית שהינו במקור מרצועת עזה, מצורף ומסומן ע/11.

40. מן הקובץ לעיל עולה שלא נותר גורם שניתן לפנות אליו בעניין איתור עצורים תושבי רצועת עזה לסוגיהם, לרבות עזתים שנעצרו מעזה, אלה שנעצרו מישראל, אלה שנעצרו מהגדה המערבית, בין אם מוחזקים במתקנים השייכים לצבא, ובין אם מוחזקים בשב"ס, הן המעורבים בלחימה ואלה שלא מעורבים בלחימה, בין אם מדובר בגברים, נשים או קטינים, שכן כל הגורמים האפשריים מסרבים בתוקף לטפל בפניות אלו.

41. למעלה מן הצורך יצוין כי לאחרונה משל"ט כליאה הצליח לאתר מקום החזקת תושבת רצועת עזה שנעצרה מעזה, אך בשיחה טלפונית הבהירה נציגת משל"ט כליאה שמשל"ט אינו מטפל בפניות בעניין תושבי רצועת עזה ועל כן ביקשה שהמוקד יקפיד על כך שפניות האיתור שיישלחו על ידיו לא יעסקו בעזתים. אם כן, ככל הנראה, המידע המבוקש מצוי בידי משל"ט, אך הוא מסרב למסרו, ובו בזמן אין גורם אחר שמוסר אותו.

42. אי הסדרת המסגרת הנורמטיבית מכוחה מוחזקים אנשים אלה, או למצער אי חשיפתה לציבור, עלולה להוביל למצב של כליאה המונית של אנשים בניגוד לחוק וחושפת אותם לתנאי כליאה קשים העולים לכדי יחס בלתי אנושי ומשפיל של ממש.

43. לא בכדי, בקשות של עורכי דין להיפגש עם אותם כלואים אינן נענות כלל, באופן המעיד בהכרח על כוונה להסתיר את ההפרות הקשות של החובות המוטלות על הרשויות אף בעת מלחמה.

44. במקביל לניסיונות לקבל מידע אודות מקום החזקתם של תושבי רצועת עזה אשר שהו בישראל ערב פרוץ המלחמה, נעשו מספר ניסיונות לתאם ביקור עורך דין אצל כלואים עזתים שלגביהם התקבל מידע אודות מקום החזקתם במסגרת העתירה **בעניין קשטה**. ביום 26.10.2023 נשלחה פנייה ראשונה אל לשכת אל"ם אלי לברטוב, היועמ"ש לאזור הגדה המערבית, וביום 30.10.2023 נשלחה פנייה נוספת. שתי הפניות טרם נענו, ועל אף ידיעת מקום החזקתם של אותם כלואים, עוד לא ניתן לדעת מהי העילה החוקית מכוחה הם מוחזקים ולא ניתן לבקר אותם ולעמוד על תנאי כליאתם, על אף חלוף למעלה משלושה שבועות.

העתק מבקשות לתיאום ביקור עורך דין לכלואים המוחזקים במתקני הצבא מצורף ומסומן ע/12.

הטיעון המשפטי

המסגרת הנורמטיבית המחייבת בימי המלחמה

45. מאות התושבים הרשומים כתושבי רצועת עזה ואשר מוחזקים במעצר על ידי ישראל הם תושבים מוגנים. סעיף 27 לאמנת ג'נבה הרביעית, החל על מצב הלחימה, מחייב את ישראל לנהוג בהם בכבוד ובאנושיות:

"בדרך-ארץ לגופם, לכבודם, לזכויותיהם המשפחתיות, לאמונתם ולפולחנם, לנימוסיהם ולמנהגיהם. היחס אליהם יהא תמיד אנושי, והם יוגנו במיוחד מפני כל מעשי אלימות או איומי אלימות..."

46. סעיף 33 לאמנת ג'נבה הרביעית אוסר על ענישתם הקולקטיבית של אזרחים מוגנים:

"שום מוגן לא ייענש על עבירה שלא עבר אותה בעצמו. עונשים קיבוציים וכן כל אמצעי הפחדה או השלטת טרור אסורים. הביזה אסורה. מעשי תגמול כלפי מוגנים ורכושם אסורים."

47. גם בדין הישראלי נקבע בהקשר זה, שבמצב לחימה מוטלת על ישראל החובה לשמור על הדין, ובמסגרתו זכויות אדם בסיסיות:

"ישראל אינה אי בודד. היא חלק ממערך בינלאומי.. פעולות הלחימה של הצבא אינן נעשות בחלל משפטי. קיימות נורמות משפטיות – חלקן של המשפט הבינלאומי המינהגי, חלקן של המשפט הבינלאומי המעוגן באמנות שישראל צד להן, וחלקן בכללי היסוד של המשפט הישראלי – הקובעות כללים באשר לניהול הלחימה".
(בג"ץ 4764/04 רופאים לזכויות האדם נ' המפקד כוחות צה"ל בעזה, פ"ד נח(5) 385, 391).

48. לפיכך, במסגרת הדינים החלים גם במצב של לחימה, קיימת חובה להגן ולהימנע מפגיעה בתושבים מוגנים, בין אם נעצרו שלא במסגרת הלחימה ושכלל לא היו מעורבים בה, ואף אם נעצרו במהלך קרבות (שזהו מיעוט זניח מבין התושבים בעניינם פנה המוקד). במקרה דנן מתעורר חשש כבד להפרת חובות אלה – כפי הנראה, העותרים נלקחו בניגוד לרצונם למתקני כליאה, תוך ניתוקם המוחלט מהעולם החיצון, מבלי שמשפחותיהם או כל אדם אחר יודע היכן הם ומה עלה בגורלם. אין לאיש כל מידע לגבי תנאי החזקה של העותרים, כך שלא ניתן לשלול את החשש שהם מוחזקים בתנאים לא נאותים.

49. גם בעת מלחמה, אין כל סמכות להעביר את העצורים למתקנים ללא מסירת הודעה למשפחותיהם ולאף גורם אחר לגבי מקום הימצאותם ולגבי הסיבה להחזקה בהם, בחלק מהמקרים אף מדובר בהעברתם לשטח המדינה העוינת.

50. למותר לציין כי מעבר לשאלת סמכות והצורך במעצר אנשים שחלקם היו פועלים שעבדו בישראל מכוח היתרי כניסה, על פי סעיף 43 לאמנת ג'נבה הרביעית חובה על ישראל למסור במהירות האפשרית את שמות המוגנים שנעצרו או שייחדו להם מקום מגורים, אך עד כה לא נמסרה רשימה כלשהי ואף פניות פרטניות לא זכו למענה.

51. ודוקו. בעניין אלו שעבדו בישראל עם היתרים, והיתריהם בוטלו בפרוץ המלחמה,, אינו משנה את העובדה כי הם שהו בישראל כדין. נהפוך הוא. הביטול הגורף של ההיתרים על ידי המשיב 1, הציב את העותרים הנמנים עם קבוצה זו במצב בלתי אפשרי. בהיעדר אפשרות לשוב לביתם, או לעבור לגדה המערבית ולשהות בה כדין, מצאו את עצמם אותם אנשים במצב בו שלא באשמתם, ללא שניתנה אזהרה וללא מציאת פתרון, הם הפכו שוהים ללא היתר בישראל. עתה הם כלואים, ככל הנראה, בשל עבירה שלא עברו.

52. זאת ועוד, נכון להיום המשיבים מסרבים למסור כל מידע לגבי העותרים ואחרים במצבם, שככל הנראה מוחזקים במתקני הכליאה; לא מידע לגבי מקום כליאתם ולא לגבי הסיבה להחזקה בהם. לא האם הם בגדר "עצורים", האם הם עצורים לצרכי חקירה, מכוח איזה חוק או דין ולאילו תקופה. **מעצרים המוניים שלגבי אף אחד מהם לא נמסר מידע למשפחות או לב"כ עשויים לעלות לכדי מעצרים שרירותיים**

53. זאת ועוד. הידיעה על מעצרו של אדם ומקום מעצרו היא תנאי הכרחי לשמירה על זכויות היסוד שלו. הדברים מקבלים משנה תוקף כשהמידע המבוקש מתייחס למי שאין לגביהם עילה למעצר והינם מוחזקים בנסיבות מעורפלות.

54. למוקד להגנת הפרט לבדו הגיעו 402 פניות מבני משפחה של של אנשים הרשומים כתושבי רצועת עזה שנעלמו בנסיבות הדומות למתוארות לעיל, ופניות כאלה ממשיכות לזרום עד רגע כתיבת שורות אלו.

55. ועוד – סעיף 35 לאמנת ג'נבה הרביעית קובע כי לכל תושב מוגן שמצוי בשטחה של המעצמה הלוחמת נגד מדינת נתינותו נתונה הזכות לעזוב את שטחה של המדינה, ויש למסור את שמותיהם של מי שזכות זו נמנעה מהם :

"All protected persons who may desire to leave the territory at the outset of, or during a conflict, shall be entitled to do so, unless their departure is contrary to the national interests of the State... Upon request, representatives of the Protecting Power shall, unless reasons of security prevent it, or the persons concerned object, be furnished with the reasons for refusal of any request for permission to leave the territory and be given, as expeditiously as possible, the names of all persons who have been denied permission to leave."

56. בפרשנות הרשמית של הצלב האדום לסעיף 35 משנת 1958 נקבע, כי על המדינה שמחזיקה במי שביקשו לעזוב, מוטלת חובה למסור מידע וכי סירוב למסור את השמות צריך להיות מבוסס על טעמים כבדי משקל חריגים :

[It] allows the Detaining Power to take no action on a request for notification when, in certain clearly defined cases, there are legitimate security reasons against it. The Detaining Power, however, could not raise an objection on security grounds -- and this must be stressed -- in order to refuse systematically to reply to questions asked by the Protecting Power.

<https://ihl-databases.icrc.org/en/ihl-treaties/gciv-1949/article-35/commentary/1958>

57. בענייננו סירוב גורף למסור מידע לגבי כל העותרים, כולל אישור שהם אכן מוחזקים בידי ישראל ומקום החזקתם, מנוגד לחובות המוטלות על ידי ישראל. משום כך, על המשיבים, או מי מטעמם שמחזיק בעותרים, להסיר לאלתר את הערפל מעל מצבם, להחזיק במידע מסודר לגביהם, ולמסור אותו לכל דורש. כך בכלל, וכך בפרט לבני משפחותיהם, שמטבע הדברים חרדים לשלומם.

58. סעיף 37 לאמנת גינבה הרביעית קובע שגם מי שמוחזקים על ידי המעצמה שלשטחה נקלעו, צריך להיות מוחזק בתנאים אנושיים. אין ויכוח על כך שהחזקה של אנשים *incommunicado*, מנותקים מן העולם, ובלא מסירת מידע מינימלי לבני המשפחה שפונים, אינו עומד בסטנדרט זה, ומקשה עד מאוד על וידוא קיומם של תנאים מינימליים אחרים.

59. בהקשר של מעצר *incommunicado* פסק בית הדין האירופי באחד המקרים שבו עצור הוחזק ללא קשר עם עורך דין וללא אפשרות לנקוט בהליך שיפוטי נגד מעצרו :

That is a situation incompatible with Article 5 & 4 of the Convention and its underlying rationale, the protection of individuals against arbitrariness. National authorities cannot do away with effective control of lawfulness of detention by the domestic courts whenever they choose to assert that national security and terrorism are involved. (*al-Nashif v. Bulgaria*, Judgment 20 June 2002, par. 94)

60. אף בעניינם של מי שנחשדים כמעורבים בלחימה ישנה חובה למסור מידע אודות נפילתם בשבי ומקום החזקתם. סעיף 23 לאמנת ז'נבה בדבר הטיפול בשבויי מלחמה, 1949 (אמנת ז'נבה השלישית), מחייב מעצמה העוצרת שבויי מלחמה לדווח למעצמות הנוגעות בדבר את מיקומם הגיאוגרפי של מחנות שבויים. סעיף 70 לאותה אמנה מעניק לשבוי את הזכות לשלוח גלויה למשפחתו, בסמוך לאחר נפילתו בשבי, ובה בין היתר, מידע אודות כתובתו. מהדברים האמורים ניתן להבין שאין חולק על החובה שמקום החזקה של כל מי שנעצר על ידי ישראל בזמן המלחמה יודע.

61. יתרה מזו! אמנת רומא מגדירה כפשעים נגד האנושות ופשעי מלחמה את הסירוב לגלות את מקום מעצרים של אנשים, כחלק מהעלמתם והפעלת שיטות חקירה של עינויים ויחס משפיל ובלתי אנושי.

62. כפי שתואר לעיל, החזקתו של אדם incommunicado עולה לכדי עינויים ויחס בלתי אנושי. סעיף 7(f) 1 לחוקת בית הדין הפלילי הבינלאומי (אמנת רומא) מגדיר את פשע העינויים כאחד מהפשעים נגד האנושות, שניתן להעמיד עליהם לדין בבית הדין הפלילי הבינלאומי. על פי סעיף 7(e) 1, כליאה או כל דרך אחרת של שלילת חירות שהינה מנוגדת לכללי יסוד במשפט הבינלאומי הינה בגדר פשע נגד האנושות. כליאתם של אנשים incommunicado כפי שהובא בהרחבה לעיל, הינה הפרה של מספר הוראות של המשפט הבינלאומי המנהגי. על פי סעיף 2(a)(ii)8 עינויים ויחס לא אנושי מוגדרים גם כפשעי מלחמה.

63. כידוע, בימים אלה, מתנהלת חקירה בבית הדין הפלילי סביב החשש על ביצוע פשעי מלחמה על ידי ישראל בהתאם לחוקת רומא. המשך העלמתם של תושבי רצועת עזה עשויה לחשוף קובעי המדיניות והאחראים עליה לתביעות במישור זה.

64. אין כל הצדקה על המשך העלמתם של תושבי רצועת עזה בין אם נעצרו מתוך עזה או מחוצה לה, בין אם מדובר באזרחים תמימים ובין אם במי שנחשד במעורבות בלחימה, ובהיות הדבר עולה לכדי עינויים הינו מנוגד לאמנה נגד עינויים ונגד יחס ועונשים אכזריים, בלתי אנושיים או משפילים שאושררה בישראל ביום 2.11.1991, שכן האיסור על עינויים הינו מוחלט אף בזמן מלחמה, כך שעל פי סעיף 2(2) "אין להיאחז בנסיבות חריגות, בין אם במצב מלחמה או איום במלחמה, אי יציבות פוליטית פנימית או מצב חירום אחר, כצידוק לעינויים".

65. על רקע דברים אלה נפנה להוראות הדין החלות על כל אחד ואחד מן המשיבים.

הודעה על מקום מעצר – חובתם של המשיבים 1 ו-2

66. אין צורך להכביר מלים בדבר הזכות למסירת הודעה בדבר מעצרו של אדם ומקום החזקתו. זכות זו, זכות יסוד היא – הן של העצור והן של בני משפחתו. זכות זו מהווה חלק מזכות היסוד לכבוד האדם. מערכת שלטונית שאינה מקפידה על קיומה, אלא מעלימה ומחביאה אנשים שבמשמורתה מבני משפחותיהם למשך פרקי זמן ניכרים, נוהגת באכזריות הן כלי העצור והן כלפי קרוביו.

67. דברים אלה מוסדרים גם בדין הצבאי החל בשטחים הכבושים. סעיף 53(א) לצו בדבר הוראות בטחון [נוסח משולב] (אזור יהודה והשומרון) (מס' 1651), התש"ע-2009 קובע:

"נעצר אדם, תימסר ללא שיהוי ידיעה על מעצרו ומקום הימצאו לאדם הקרוב אליו, זולת אם ביקש העצור שלא להודיע כאמור". (כל ההדגשות בעתירה הן שלי – (ד.ד.).

68. על פי המידע החלקי ביותר שהגיע לידינו, לפחות חלק מהעותרים מוחזקים במתקני מעצר בשטחי הגדה המערבית, בהם שולט המשיב 1 מכוח תחיקת הביטחון. כמו כן מדובר בחלק מהמקרים בתושבים שנעצרו בשטחי מדינת ישראל או בשטחי הגדה המערבית. בנוסף בני משפחתם פנו לעורכי דין ישראלים על מנת שיייעו באיתור יקיריהם, זאת בשונה מהמצב המתואר בפסק הדין בבג"ץ 7439/23 **הייתם עבד אלואחד נ' צבא הגנה לישראל** (פורסם באר"ש) (31.10.2023). מכל מקום, לא ייתכן מצב שישנו "ריק נורמטיבי", ומאחר שעסקינן בתושבי רצועת עזה, חלים כללים אחרים.

69. כפי שהראינו בחלק הראשון של הפרק המשפטי, דיני המלחמה חלים בסיטואציה זו, ביתר שאת כאשר מדובר בהחזקתם במעצר של נתינים של ישות שבה נלחמת מדינת ישראל בימים אלה, ישות שעל פי המשפט הבינלאומי מהווה חלק מן השטח הכבוש על ידי מדינת ישראל. על המשיבים להחיל על הנתינים הללו, שהם תושבים מוגנים כאמור, את הדינים החלים על כלואים אחרים שהם תושבים מוגנים מהגדה המערבית.

70. גם בפסיקת בית משפט נכבד זה הוכרה הזכות למסירת הודעה כאמור כזכות יסוד. כדברי המשנה לנשיא אלון בבג"ץ 670/89 **עודה נגד מפקד כוחות צה"ל באיו"ש**, פ"ד מג(4) 515, 517 :

"חובת הודעה זו הינה פועל יוצא מזכות יסוד הנתונה לאדם שנעצר כדת וכדין על-ידי השלטונות המוסמכים, שאלה יביאו את דבר מעצרו לידיעת קרוביו, למען יידעו מה עלה בגורלו של קרובם העצור וכיצד ניתן להושיט לו העזרה הדרושה לו כדי להגן על חירותו. **זכות זו זכות טבעית היא, ונגזרת היא מכבוד האדם ומעקרונות הצדק הכלליים, ונתונה היא הן לעצור עצמו והן לקרוביו**".

71. בשנת 1995, לאחר שמשל"ט הכליאה לא עמד בחובותיו, הגיש המוקד עתירה לבג"ץ (בג"ץ 6757/95 **חירבאוי נ' מפקד כוחות צה"ל באזור יהודה ושומרון**) (להלן: **עניין חירבאוי**). במסגרת הליך זה נתן בית המשפט העליון תוקף של פסק דין להסדר שהגיעו אליו הצדדים, שלפיו :

א) עם מעצרו של אדם תושב האזור, תימסר ללא שיהוי הודעה על מעצרו ומקום מעצרו באמצעות הטלפון למספר טלפון אותו ימסור העצור לגורם העוצר.

הגורם העוצר ימסור הודעה טלפונית כאמור, וירשום בטופס שיוכן לצורך כך פרטי ההודעה שמסר ופרטי מקבל ההודעה.

במידה וביקש זאת העצור, תימסר הודעה טלפונית גם לעורך דין שהעצור נקב בשמו ומסר פרטיו, הגורם העוצר יודיע לעצור על זכותו זו...

ב) מרכז השליטה הצה"ל"י (בין שהמדובר במרכז השליטה ובין שהמדובר בגורם אחר) יקבל מכל הגורמים... מידע עדכני בדבר מעצרו ומקום מעצרו של עצור אחת ליממה, באופן שניתן יהא לאתר העצור, לפי פניה בכתב של גורמי חוץ.

ג) מרכז השליטה הצה"לי ימסור פרטים מן המידע האמור, על פי פניה בכתב של אגודות ציבוריות שעיסוקן בכך, ו/או על פי פניה בכתב של עו"ד מיופה כוח המייצג את העצור או משפחתו.

לאחר העברת הפניה בכתב יוכל הגורם הפונה לקבל את המידע באמצעות הטלפון.

72. במסגרת בג"ץ 8435/12 מחמוד אבו סל נ' המפקד הצבאי (22.8.2013), מסרו המשיבים (שהם אותם המשיבים גם בעתירה דנן), כי נהלי העבודה של משל"ט הכליאה חודדו, כדי למנוע מצבים בהם עצורים "נעלמים". כך מצוטטים הנהלים החדשים הללו בסעיף 4 לתגובת המשיבים מיום 25.2.2013:

ראשית, נקבע כי במידה והעצור לא נמצא בשב"ס, משטרת ישראל ומתקני ההשגחה הפיקודיים באיו"ש, אזי תיערך פניה לשבע החטיבות המרחביות בעלות האחריות על הגזרות השונות באזור יהודה ושומרון, אשר הן האמונות על הפעלת הכוחות הצבאיים המבצעים את המעצרים באיו"ש. זאת, על מנת לברר האם נעצר העצור על ידי מי מהחטיבות המרחביות, וטרם הועבר לידי הגופים האמורים [כך במקור – נ.ד.] על החזקתם של עצורים באיו"ש.

שנית, לאחר בדיקה עם החטיבות המרחביות, ובמידה והעצור לא נמצא בהן, תיערך בדיקה אל מול גורמי המשטרה הצבאית בפיקודים של צה"ל (צפון, דרום ומרכז), כדי לברר האם העצור פונה לבית-חולים המצוי בגזרת אחד הפיקודים.

73. הנה כי כן, מחובתו של המשיב 1 למסור למשפחתו של העצור הודעה, בין טלפונית ובין בדרך אחרת, על מקום החזקתו. מחובתו של המשיב 2 להחזיק מידע עדכני בדבר מעצרו ומקום מעצרו של כל עצור ועצור. כגיבוי לחובה זו נקבע מנגנון שיאפשר למשפחות לפנות לארגונים כדוגמת המוקד, ולעורכי-דין, על-מנת לקבל מידע עדכני אודות מקום המעצר של יקירה, וזאת באמצעות המשל"ט. יודגש כי על פי העולה מהדברים המתוארים לעיל, המשיב 2 ככל הנראה מחזיק במידע המבוקש אך מסרב למסור אותו ומכאן שיש להורות לו שיימנע מחסימת קבלת המידע או שהמידע המבוקש יתקבל ממועד אחראי אחר ובדומה לדרך קבלת מידע אודות תושבי הגדה המערבית באמצעות המשיב 2.

74. נושא איתור העצורים ותפקוד המשל"ט נדון גם בהחלטתו של הרשם בעז אוקון בבג"ץ 9332/02 **ג'ראר נ' מפקד כוחות צה"ל**. בהחלטתו נכתב:

"מסירת המידע מהווה אמצעי בקרה ופיקוח, אך יש לה חשיבות אנושית מבחינת העצור המאבד באחת את השליטה בחייו. יש לדיווח משמעות שלא ניתן להפריז בחשיבותה מבחינת בני המשפחה, אשר קרוב להם נעלם "בלא הסבר". ההגנה על הפומביות מהווה ערובה למניעת שימוש לרעה ביכולת לעצור, ומונעת שימוש בלתי מרוסן ביכולת זו. אכן, כוחה של המדינה, ויהיו כוונותיה טובות ככל שיהיו, הוא גדול. בלא דיווח עלול כוח זה לצאת מכלל שליטה, גם אם הוא מוסבר בשיקולים ביטחוניים. ויתור או הגמשה טומנים בחובם סיכונים ברורים. הנסיון

מלמד ששימוש יתר בכוח, שלא שורש בעיתו, יוצר מציאות חדשה. הכוח אינו כמו בומרנג, כשמשחררים אותו – הוא לא חוזר. על כן מצווה הרשות להקפדה של ממש בכל הנוגע להפעלת סמכויות המעצר. **הקפדה זו מחייבת דיווח מידי על עצם המעצר**."

75. מכאן הסעדים המבוקשים בעתירה, שעניינם מחויבותם של המשיבים במסירת הודעה על מעצרו ומקום מעצרו של אדם **ומחויבותו של המשיב 2, בפרט, באמצעות משל"ט הכליאה, למסור את המידע שמחזיק בידיו בדבר מעצרו ומקום מעצרו של כל עצור המוחזק על ידי מי מזרועות המדינה**.

רישום העצור במקום המעצר

76. לכל עצור ישנה זכות שמקום מעצרו יהיה ידוע. על כן, רישומו של עצור במקום מעצרו הוא תנאי הכרחי למימוש זכויותיו. רק כך יוכלו משפחתו ועורך דינו לברר עם האחראים על מקום המעצר מהו מעמדו, מצבו הבריאותי, תנאי מעצרו, האם ומתי ניתן להיפגש עימו וכדומה. רק כך יוכלו לפעול למען מימוש זכויותיו כעצור. גם זכותו של עצור להיות נוכח בהליכים המשפטיים המתנהלים נגדו, ככל וכאלה מתקיימים, תלויה ברישומו המסודר במקום מעצרו.

77. אי רישומו של עצור במתקן המעצר פוגע קשות בזכויות הבסיסיות שלו ושל בני משפחתו. מערכת שלטונית שאינה מקפידה על רישום העצור במקום מעצרו ועל היכולת לקבל אינפורמציה שוטפת על סמך רישום זה, אינה ממלאת את חובתה ומועלת בתפקידה.

78. רישום ראוי של עצורים מוסדר בחקיקה בכל הנוגע לעצורים המוחזקים בידי המשיב 3 והן באשר לעצורים המוחזקים במתקנים שבאחריות המשיב 1 ותחת מסגרת נורמטיבית עליה מפקחת המשיבה 6. נעמוד על הדברים להלן.

79. בהתייחס לעצורים המוחזקים על ידי המשיב 3, ובשל החשיבות העליונה שיש לרישומו של עצור במקום מעצרו, עוגנה חובת הרישום בחקיקה ראשית. סעיף 4 לפקודת בתי הסוהר [נוסח חדש], תשל"ב-1971 קובע כי :

"התקבל אדם לבית סוהר ידאג מנהל בית הסוהר שיירשמו בנוגע אליו הפרטים שנקבעו."

80. בפרק 5 להוראות שירות בתי הסוהר (סעיף 5.06) נכתב :

"בבית הסוהר יתנהל רישום מעודכן ומדוייק לגבי כל אסיר המוחזק בו..."

81. העלמתם של עצורים המגיעים לידי המשיב 3, מהווה סטייה מהכללים המחייבים אותו בהקשר זה, ונראה שהדבר נעשה בחוסר סמכות.

82. כמו כן, ובהתאם לאמור לעיל, אי רישומם של עצורים המוחזקים על ידי הצבא מנוגדת לחובה המעוגנת בסעיף 53 (א) לצו בדבר הוראות בטחון [נוסח משולב] (אזור יהודה והשומרון) (מס' 1651), התש"ע-2009, לפיה יש למסור מידע אודות המעצר ומקום החזקה.

83. אמנם חוק כליאתם של לוחמים בלתי חוקיים, תשס"ב-2022, אינו קובע הוראות בנוגע להודעה על מקום מעצר, אך בעצם הסדרת נושא הייעוץ המשפטי והתרתו בסעיף 6, מחייב העברת המידע על מקום החזקה.

84. אף אם למשיב 4, הסמכות לייעץ ולהמליץ לממשלה בכל הנוגע למדיניות בנושאי הביטחון הלאומי, הוא עדיין כפוף לחובות החלות על ישראל מכוח הדין הבינלאומי ואף החקיקה המקומית בין אם הצבאית ובין אם במערכת החקיקה והמשפט האזרחיים. מכאן שאין כל צידוק להמשך העלמתם ההמונית של מאות עצורים שהם בגדר מוגנים, במשך שבועות ואף חודשים.

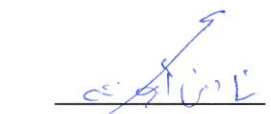
85. הנה כי כן, הוראות הדין ברורות ומפורשות.

86. ממהותה של עתירה זו שהיא אינה מגובה בתצהיר ובייפויי כוח מטעמם של העותרים. לעתירה מצורפים שני תצהירים מטעם המוקד בעניין ניסיונו לקבל מידע אודות העותרים, ובנוגע לפעולותיו בעניינם..

מטעמים אלה, מתבקש בית-המשפט הנכבד להוציא בדחיפות צווי הביאס קורפוס המופנים למשיבים כמבוקש בראש העתירה.

ירושלים, 21 בדצמבר 2023

נדיה דקה, עו"ד
ב"כ העותרים

נאדין אבו ערפה, עו"ד
ב"כ העותרים

(ת.ש. 124823)